

סודי ביותר

מסינוגרמה

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבה ע"נ/תשל של הממשלה
ב' באב תש"ל - 4.8.70

נכחו השרים :

- ג. סאיר - יו"ר.
- א. אבן.
- י. אלון (עד אמצע סעיף 836).
- י. אלמוגי.
- ס. בנין (עד סוף סעיף 839).
- י. בורג.
- ח. גנתי.
- י. גלילי.
- א.ל. דולצין (עד סוף סעיף 839).
- ס. דיין.
- ש. הלל.
- ע. ויצמן (עד סוף סעיף 839).
- ז. ורהפטיג.
- ח. לנדאו (עד סוף סעיף 839).
- י. ספיר (עד סוף סעיף 839).
- ס. ספיר.
- ג. סלד.
- ס. קול.
- א. רימלס (עד סוף סעיף 839).
- י. שם-טוב.
- י.ש. שפירא.
- ז. שרף.

נעדר השר :

ש. פרס (בחו"ל).

- ס. ארנון - מזכיר הממשלה
- סא"ל א. בראון - לשכת שר הבטחון
- ש. דיניץ - לשכת ראש הממשלה
- י. הרצוג - המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה
- תא"ל י. ליאור - מזכיר צבאי לראש הממשלה

רשם - י. מיסון

סדר היום :

- 836. הצעת ועדת השרים בדבר הניסוח הסדווייק של תשובת ממשלת ישראל לממשלת ארה"ב וההודעות שיימסרו בשם ממשלת ישראל
- 837. סקירה בטחונית
- 838. סדר דיוני הממשלה
- 839. הודעות ששרים ס. בנין, י. ספיר, א.ל. דולצין, ע. ויצמן, ח. לנדאו וא. רימלס על כוונתם להתפטר מן הממשלה
- 840. הצעת ועדת השרים בדבר הניסוח הסדווייק של תשובת ממשלת ישראל לממשלת ארה"ב וההודעות שיימסרו בשם ממשלת ישראל - הפסך הדיון

2
3
9
11
27

836. הצעת ועדת חשרים בדבר הניסוח המדויק של תשובת ממשלת ישראל לממשלת ארצות-הברית וההודעות שיימסרו בשם ממשלת ישראל

רה"מ הגב' ג. מאיר: אנחנו צריכים לאשר או לא לאשר את הצעת

ועדת הניסוח, שהיא צריכה להכליל גם בנוסח

היום בכנסת וזו תהיה התשובה לממשלת ארצות הברית ולידיעתו של יארינג. זה טוב. זה אחרי ההחלטה שקבלנו ביום ששי והסכמתנו להפסקת האש לשלשה חדשים. ההודעה הזאת תהיה סלווה עוד בשני מיסמכים מפורטים, האחד לרוג'רס עם כל העמדות שהיו לנו מדישנן לנו, גם על פי קוי היסוד וגם על פי החלטות הממשלה ועל פי האישורים בכנסת וכו', ועוד מכתב סמני לניכסון שבו תהיה בעיקר חזרה על עמדות אחדות יסודיות, ובעיקר לחייב אותו לאותם ההבטחות והניסוחים שהיו בשדר שלו המכתב לרוג'רס ולנשיא אינם עדיין מנוסחים בידי, אבל אני מודיעה שזה יהיה.

בנאום שלי בכנסת אני אומרת בין היתר שכל

התכניות שהיו לנו לממשלת ארצות הברית ומצדדים אחרים, שסירבנו לקבל אותן - הסירוב הזה בעינו עומד, לא שנינו את דעתנו במסירובנו לכל מיני תכניות שהיו בעבר.

מזכיר הממשלה מ. ארנון: קורא את החלטת הממשלה מיום כז' בתמוז,

837. סקירה בטחונות

ד"ר ט' הגב' ג. פאיר: בהתחלת הישיבה לא היה שר הבטחון בחדר.

אחרת הייתי מתחילה בדבר שהוא עומד

לספר, על אירוע שהיה אתמול. אני תמיד חושבת שאירוע זה דבר

משמח. (השר מ. דיין: חוץ ממאורעות תרפ"ט.) הוא יספר על אירוע

עצוב מאתמול.

שמעתם ברדיו וקראתם בעתון שאבד לנו פנטום

השר מ. דיין:

אחד ושנשכח, הטייס והנווט, נטשו אותו,

שלום להם, והמצרים הודיעו שהם בשבי מצרים. זה היה מספר קילומטרים

מערבית לאיסמעיליה. הנקודה הזאת חשובה בהקשר למה שהסביר הרמטכ"ל

בפעם הקודמת. המטוס נתקע באדמה 2-3 קילומטר מערבית לתעלה,

הם היו מוכרחים לנטוש אותו ולא היו בטוחים שיכלו להגיע לארץ.

אני רוצה לומר מלים מספר על מה שהיה אתמול

ומה שידוע לנו היום על המצב. השאלה היא: מדוע נכנסנו אתמול

בכלל בתקיפה לדבר הזה? אתמול, כאשר המטוס שלנו עסק בצילום

קרוב לתעלה, התחיל לקבל טילים של טילי 2000, ולא מהטווח של כותמיה

אלא במרחק של 10-20 ק"מ מהתעלה על יד סואר, מקום שהוא מכונה

שיחים, שטח ירוק, שכבר זה זמן רב היתה השערה ששם עושים

המצרים מארבים ניידים, דברים עם טילים בלילה; שם קל להטות;

הם מטוים את עצמם, אינם פותחים אלקטרוניקה ושום דבר קודם לכן.

כאשר בא מטוס שלנו, פותחים עליו באש ומסתלקים. הצילומים שלנו

לא גילמו מחפורות לא לפני זה ולא אחרי זה. השטח שם כל כך

עשבי, שניתן לעשות דברים כאלה ושהמטוסים שלנו לא גילו עד עכשיו

שום שבר.

ההנחה הקודמת, ההחלטה הקודמת של חיל

אוויר היתה, שאם יקרה כדבר הזה, הרי האפשרות היחידה לפגוע בטיילי

2000 היא, כי כאשר הם יורים את הטיילים, יודעים איפה הם, והטייס

מזהה מניין באים הטיילים וצריך לעלות על הסלליות שהן קרובות לתעלה.

השר ס. דיין:

וכך עבר הדבר: אחרי שהטייס הראשון של הצילום חטף טילים, יצאו מטוסים נוספים. אני בסוף ביחס לשני פנטומים שיצאו לתקוף, איני יודע אם עוד מישהו נכנס לפעולה. תקיפה אחת תקפה טוללות טילי 200, אולי זו שירתה ראשונה, וזה היה מתוך הנחה שהיו פגיעות טובות. אין עדיין צילום, אבל ההרגשה של הטייס היתה שהיו פגיעות טובות. הוא ראה מבין הטילים באים, זיהה את המקום ששם נמצא מערך-הטילים הנוסף הזה שירה עליו ואז הוא קרא מיד: אני רואה איפה שהם נמצאים. הם נמצאו באמת בגלוי, בכל אופן הוא זיהה את המקום. יצאו שני פנטומים לשם. כאשר התקרבו הפנטום הראשון והשני, הם התחילו לקבל את כל הסימנים של טילי 300 מטווח קצר, והיה שיקול של מפקד חיל האוויר, אם למרות זאת לתקוף אותם או לא, כי הם נמצאים על יד התעלה במרחק של 10-15 ק"מ ואינם מחופרים, ואם נשאר ככה לילה, הם למחרת יעשו עוד הפעם מארבים. בבור עמד הרמטכ"ל ומאחוריו כסמאטיסט גם אני כדי לראות. אבל ההחלטה היתה רק של מפקד חיל האוויר. אפשר היה לראות על פניו (את ההתרגשות), כשהמטוס אומר - יש לי גאקצא ריאקציות של טילי 300, האם לתקוף או לא לתקוף? אמר מפקד חיל האוויר: תיכנס לתקיפה. איני זוכר רגע דרמטי כזה בבור כמו באותו הזמן.

הפנטום הראשון נכנס לתקיפה. יתכן שפגע. הוא הספיק לומר: אני יוצא ואז נודיע. פעם אחת נפגע, פעם שניה נפגע. יתכן בכל זאת, כי כאשר נכנס לתקיפה, הוא הוריד את הפצצות על המטרה, יכול להיות שפה יש איזו אי-בהירות, כי כאשר אמר "אני מוריק את הפצצות", יתכן שהתכוון שהוא מוריק את הפצצות כדי להשתחרר מהן, כי כבר נפגע ויכול להיות שאמר שהוא משחרר את הפצצות במקום. אבל ישנה הערכה שקודם הוריד את הפצצות ואחרי כן נפגע ביציאה, קיבל טיל אחד ושניים, ואנשיו לא נפגעו. רגע אחד היתה תקוה שיצליח למשוך ולנטוש בצד שלנו.

השר ס. דיין:

למרות שהיה במרחק של 15-20 ק"מ מהתעלה, נראה המטוס עצמו באדמה במרחק של $2\frac{1}{2}$ ק"מ מהתעלה, אבל ~~המטוסים~~^{הסיי} היו מוכרחים לנטוש לפני שהמטוס הגיע לקרקע. היה אתם קשר, היה שם שוחט וגולדווסר. והנה אמר הקשר: אוטו מתקרב אלי, והקשר אתו נפסק. אחרי כן הודיעו המצרים ששבו אותם. הפנטום השני שהיה אחרינו נכנס גם כן לתקיפה. אותה הוראה "היכנסו לתקיפה" היתה לשני הפנטומים, אבל הפנטום השני קיבל את הטיל עוד לפני שנכנס לתקיפה והוא שחרר את הפצצות כדי להשתחרר מהן. הוא קיבל טיל אחד. הסייט קיבל אותו ביד שמאל. הטיל פגע בכף היד. והוא אמר: היד שלי בתרסקה. הנווט איבדו טייס סופחה. איש לא ידע מה מצב המטוס. הוא פנה מזרחה אלינו, והנווט הטיס את המטוס. בזמן ההטסה - זה לא היה החלק הפוליטי, החלק הפרובלימטי היתה הנחיתה - לקח את המטוס על הגובה והטיס אותו, בעוד שהסייט חבש לעצמו ביד אחת היד השנייה, איך שהוא סגר את הדבר הזה והם הגיעו להצור בשלש ידיים פסס ובקושי איך שהוא נחתו שניהם, כאשר הסייט ביד ימנית עוסק בהנה ונותן הוראות לנווט איך להפעיל את הדלק, איך להפחית ואיך להוסיף. הם ניסו סיבוב אחד ולא הצליחו לנחות, המטוס היה בסדר, אבל היתה זאת הטסה כוזב, בנחיתה שניה נחתו, הגלגל התפוצץ ויש בהם רסיסים וכו'. היום אחר הצהריים נעשה עוד צילום. אבל עוד לפני זה בדור כי אלה אינם טילים של מארב חפוף חד-פעמי. אלא מה שידוע כרגע הוא שיש שם בין 4-5 סוללות טילי 2ND, שמהן יש שתי סוללות של טילי 2ND, שתי סוללות של טילי 3ND ואחת לפחות של טילי 2ND מהמשוכללים ממין ה"סופר", ואחת של טילי 2ND מהמין הרגיל. נגד טילי 2ND רגילים יש לנו אמצעי-חסימה, נגד טילי 3ND וטיילי 2ND המשוכללים אין לנו ולא כלום. וההערכה שלנו היא כי לאמריקאים יש אמצעים כאלה. כאשר "טרטרנו" לאמריקאים, תנו לנו מן האמצעים האלה, הם אמרו: זה כל כך סודי שנשקול אם לתת לכם את זה. לאח שתהיה לנו וודאות שיש במערך הרוסי טילי 2ND משוכללים נשקול אם לתת לכם אמצעי טיבן. איני יודע מה זה. זה תדר אחר של הפעלה. בכל

השר מ. דיין:

אופן מה שחשוב לנו הוא שיש לו יכולת-הפעלה אחרת, אולי שטחית יותר ותדר אחר. בכל אופן לנו ז'אין ולא כלום מן האמצעי הזה. משום מה האמריקאים - ושעמם ונימוקם אתם - מחזיקים את זה כסוד. הם אמרו שישקלו אם לתת אותו לנו לאחר שתהיה להם וודאות שיש במערך הרוסי טילי 2000 משוכללים. אתמול היתה הקלטה של הצליל, של התדירות של הפעולה, ושלחו את זה לארצות הברית. הם אמרו קודם כל דרושה לנו הוכחה שזה ישנו. אם תהיה לכם הוכחה כזו, שלחו לנו את ההקלטה של "המוסקיה הזאת", ועל יסוד זה נדע שישנו מערך כזה. בין לדעת שישנו מערך כזה ובין לתת לנו אמצעי-החסימה, יש עוד מרחק, ובין העובדה שמוכנים לתת לנו את האמצעי הזה ועד שהוא יגיע הנה, עד שיהיה אוסרטיבי, עובר גם כן זמן.

המצב כרגע הוא שכל מקום שבטוח בין 10-20 ק"מ מהתעלה ישנו מערך כזה של סוללות, המונע מהמטוסים שלנו לפגוע בארטילריה שלהם. שם יש בין 4-5 סוללות, שמהן יש וודאי 2 סוללות של טילי 3000, 1 של טילי 2000 משוכללים ו-1 או 2 של טילי 2000 רגילים.

רה"מ הנב' ג. פאיר: אני רוצה רק להוסיף שנוסף למסירת הדבר מיד לנספח השגרירות האמריקאית ומברק לאנשינו בווינגסטון, שמיד ייכנסו לפעולה, הזמנו אמש את ברבר ומסרנו לו - גם הרמטכ"ל וגם ראש אמ"ן - בדיוק את המצב על המפה. היה נוכח בשיחה גם הנספח הצבאי שלהם. הסבירו להם מה המצב, איך אנחנו רואים את זה ומהי הרוחניות שנקבל את אמצעי-החסימה הדרושים לנו. בכל אופן מצדו אמר ברבר שהוא יעשה את הכל. הוא מניח שגם בווינגסטון יפעלו מהר. עכשיו נראה מה ייצא מכך. בכל אופן התגובה של ברבר היתה מאוד חיובית. אבל ברור שלא הוא האיינסטנציה המכרעת בעניין זה.

האם בטוח קצר יחסית לא ניתן לטפל

סגן רה"מ י. אלון:

סגן רה"ט י. אלון:

בטוללות טילי סא לטינייהם באמצעות ארטילריה במקום להסתכן באויר ?

השר מ. דיין:

קרבתו תותח של 130 מ"מ, המגיע לטווח המכסימלי עד לתעלה, כדי לפתוח באש על הטוללות. השאלה היא זו: כדי שהפגיעה תהיינה טובות, צריך לתאם את הטווח, צריך המטוס להעביר לנו בדיוק מה המרחק, מה הטווח. אי אפשר לעשות תיקון של הטווח על מרחק של 300 מטר, אי אפשר לעשות תיקון בלי ציין תצפית. קשה לבנות על תותח כזה. אחרי הצילום מחר בבוקר נחכה חיל האויר

לשני דברים: פענוח הצילום שיהיה היום ולשמוע מפי האנשים שלנו בארצות הברית מה הובטח להם, שהאמריקאים מוכנים לתת לנו כאמצעי-חסימה לטיילי סא וטיילי סא2 המשוכללים. על יסוד שתי התשובות האלה - פענוח הצילום והתשובה של האמריקאים - תהיה החלטה אם לתקוף את המערך הזה או לא, כי לפחות לפי דעת הרמטכ"ל אי אפשר לחיות בטווח כזה.

השר י. ספיר:

אם אינני טועה, אם זכרוני אינו מטעני, הרי

כאשר שמענו דין וחשבון ממפקד חיל האויר

ומהרמטכ"ל, נדמה לי שהתקבל הרושם בתשובה לשאלות שנשאלו הלוח וחזור, שעם התקרבות כל הטילים האלה הלוח וקרב לתעלה, כל האסטרטגיה שלנו והטקטיקה שלנו במאבק נגדם, דווקא משום שהם קרובים יותר לתעלה, תהיינה נוחות יותר. אם זה איננו נכון, הרי לאור מה שאנו שומעים היום, מותר לשאול: איפה היתה הטעות ?

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אין אנוחנו יכולים להכנס שם לשיו לדיון.

השר י. ספיר:

שאלתי ובקשתי תשובה, לדיון לא נכנס.

השר מ. דיין:

הרמטכ"ל אמר שני דברים או שלשה דברים,

כי בין אם יהיה קל יותר או לא יהיה קל

יותר, ישנם דברים אחרים. קודם כל לא יהיה מבוט. ועוד: אם

השר ס. דיין:

הטייפים שלנו ינטשו מיד, יהיה להם יותר סיכוי, שהנטישה תהיה בשטח שלנו, אם המסמך ייפגע בטווח של 20 ק"מ ויטוש עוד קצת, יוכל להגיע לשטח שלנו. לטייפים תהיה אז שנסה גדולה יותר להגיע לשטח שלנו. ועוד דבר אמצעי-הלחיסה נגד, אמצעי האלקטרוניקה שלנו הנמצאים בצד המזרחי של התעלה הם חזקים יותר בעוצמה ככל שהם צריכים לשחק משהו שהוא קרוב יותר להם. עוצמתנו הולכת וחלשה ככל שזה רחוק יותר, והזוית הולכת ומתרחבת. בשני הדברים האלה יהיה שיפור.

יש דבר שלישי, שלגביו איננו טובתח שיפור, אם לא יהיה לנו שום אמצעי, לא קרוב ולא רחוק, נגד טובי-טילים אלה, כי האלקטרוניקה שלנו כיום אינה מהווה חסימה נגד טילי 3000 ובגד טילי 2000 המשובכללים. כשאין לנו אמצעים כאלה, לא יועיל לנו אם הטווח הוא קרוב או קצר.

אני מכיר את הטענה של הרמטכ"ל - אני בטוח

שאני חוזר על דבריו מלה במלה: ראשית לא יהיה מנוס, שנית לטייפים תהיה שנסה לנטוש את המטוסים בשטח שלנו ושלישית אותם הטילים שיש לנו אמצעי-חסימה נגדם, יהיו חזקים יותר, אבל יש לנו פה טילי 3000 וטילי 2000 משובכללים וביחס לאלה לא נקבל מהאמריקאים פה שבחון לנו.

השר ע. ויצמן: אני מקווה שלא ארגיז בדברי שאני אומר בישיבה

האחרונה של הממשלה שאני משתתף בה. זוהי

ההזדמנות האחרונה שלי לומר את זאת.

בממשלה בדרך כלל.

השר י.ש. שפירא:

איפה שכדאי להגיד ולא ברחובות תל-אביב.

השר ע. ויצמן:

לפי דעתי הפתרון לטילים הוא אך ורק פתרון

אווירי. מי שיחפש פתרון על ידי ארטילריה או איזה פתרון אחר, לא

יפתור את הבעיה. לפי דעתי זחילת הטילים האלה לתעלה וכתוצאה מזה

שיש מערך עורפי שלא הושמד יוצרים מצב חדש. כוח צבאי שתוקף יעד

השר ע. ויצמן:

ומודיע שהיעד הוא חשוב, ואחרי כן הוא חוסך אבדות, ולאחרונה הוא
אומר, איני חוסך אבדות עד שתהיה לי טקטיקה אחרת, ואחרי כן
אותו כוח צבאי בא ואומר, איני צריך לתקוף אותו, הוא נכשל בתקיפה.
אני יודע שהדברים שאני בא לומר אותם מטילים עלי אחריות גדולה, אולם
בכל זאת אני אומר, אם לאחר שנה הגענו לפה שהגענו, לאבדן חמשה פנטומים
ולעובדה שיש להם ליד התעלה 4 או 5 טוללות כאלה, הרי זה לפי דעתי
מפני שלא לקחנו קודם לכן את היעד העיקרי, שהוא העורף המחבר את
הטילים האלה ושלא כתשנו אותו עד הסוף ואת פי שמכוון את הטילים
בכיוונים אחרים. אני חרד למצב זה, ואין זה הדבר האחרון שאני חרד
לו ביום האחרון שאני הולך מהממשלה. אבל עלי לומר זאת.

השר י. גלילי:

אני חושב שאין זה בסדר שאנחנו נכנסים
להערכות צבאיות ואסטרטגיות מבלי שניתנה
הזדמנות לרמטכ"ל להאזין ואף להשיב ולהסביר, ולהבהיר.

השר ע. ויצמן:838. סדר יוני הממשלה

אני מבקש להעיר הערה לסדר. ראש הממשלה

השר י. גלילי:

ביקש מאת שר הבטחון לספר לממשלה על

ההתרחשות שאירעה אתמול בקרב שאירע בין המטוסים שלנו ובין הטילים
בקו התעלה. הדבר מלמד על כך שהם קידמו עוד יותר את טוללות הטילים
שלהם. אני מניח שתהיה לנו ישיבה של ועדת השרים לענייני בטחון
וגדון במסמעות ובמסקנות הנובעות מכך.

ושנית: אני חושב למלאכותי שאנחנו מבהלים

ישיבה כסדרה מבלי שאנחנו שומעים מפי חברינו, שרי גח"ל, על החלטתם
וצעדיהם ואנחנו נהנים רק מהמידע העתונאי.

השר י. ספיר:

תיכף תשמע.

עב/תשל - 4.8.70

סודי ביותר

10.

השר י. גלילי:

קשה לדון ב- business as usual .

לפני שאנחנו שומעים מהם את החלטתם.

השר י. ספיר:

אתה מתכוון לומר שלפני שאנחנו מבישים
את ההתפטרות שלנו, איננו נאמנים לשמוע

אינפורמציה.

השר י. גלילי:

אסרתי את ההיפך מזה.

השר מ. בגין:

גם אחרי זה נהיה נאמנים לשמוע אינפורמציה.

השר י. גלילי:

טבעי לבשת ל- business as usual .

השר מ. דיין:

אני מניח שמה שאסרתי על הפנטומים זה לא היה

business as usual .

839. הודעות השרים מ. בגין, י. ספיר, א.ל. דולצין,
ע. ויצמן, ח. לנדאורא. רימלט
על כוונתם להתפטר מן הממשלה

גברת ראש הממשלה!

השר מ. בגין:

בהתאם לסעיף 21 של חוק יסוד-הממשלה,

אני סודיע על כוונתי להתפטר מהממשלה.

את כתב-ההתפטרות אספור כנדרש.

בזה מסתיים פרק של שלוש שנים וחודשיים של

השתתפותו של השר יוסף ספיר ושלי בממשלת הליכוד הלאומי ושל חברינו
ד"ר רימלט, עזר ויצמן, חיים לנדאור והשר דולצין מאז הקימות את
הממשלה בדצמבר 1969 בעקבות הבחירות לכנסת השניעית.

אני טבקש רשות לומר מספר מלים על ראש-הממשלה

המנוח לוי אשכול זכרונו לברכה, אשר תחתיו שירתנו למעלה משנתיים.

באתי אליו בסוף מאי 1967/והצעתי לו הצעה קשה, שיסכים להזמין את
מר בן-גוריון להתייצב בראש ממשלת הליכוד הלאומי וגם יסכים לכהן
כסגנו. לאחר שהסברתי את הצעתי זו, אמרתי לראש-הממשלה לוי אשכול
זכרונו לברכה, אם לא מצאתי חן בעיניו, הוא זכאי להפסיק את השיחה
כינינו, ולא אבוא בשום טענות. לא זו בלבד שלא הפסיק אותה אלא
ניקש לערוך בידור שנמשך קרוב לשעה. ואני חושב שיש לי יסוד לומר,
שמאז התקשרו כינו וביני לא רק יחסי-הבנה, אלא גם יחסי קרבה.

ההצעה ההיא לא נתקבלה ולא הוצאה לפועל.

כעבור מספר ימים הורכבה ממשלת הליכוד הלאומי: מר משה דיין, אז
נציג רפ"י, מר יוסף ספיר ואני צורפנו לממשלה. כולנו זוכרים את
הימים ההם, את החרדה, את הדאגה ואת ההכרעה ההיסטורית שנתקבלה

השר מ. בנין:

לאחר שביום הששי שמענו את מפקדי הצבא - ביום הראשון, ה-4 ביוני ראש-הממשלה המנוח לוי אשכול הוכיח שכל הדברים שהיו קשורים בביכולת הליטידי בתדמיתו היו דברי סלף, ושזה כלל לא נכון שלא היה מסוגל לקבל החלטות. הוא קיבל, הפכים לקבל, יזם, תמך בהחלטות גורליות בעלות משמעות היסטורית. הוא היה גם אחד מיוזמיה של אותה ההחלטה של ה-4 ביוני 1967. כל מה שנדרש במלחמת-ששת-הימים, לוי אשכול היה אחד מאלה שהיה ראש הצוות שבלעדי הסכמתו או יוזמתו לא היה מתבצע.

אנחנו החלטנו ביום שני בלילה, במיקלט קטן בכנסת, לשחרר את ירושלים. בלי לוי אשכול ההחלטה הזאת לא היתה מתקבלת. אנחנו החלטנו לעלות על דמת-הגולן לקראת סוף מלחמת-ששת-הימים. בלי לוי אשכול ההחלטה ההיא לא היתה מתקבלת. לאחר תום מלחמת-ששת-הימים החלטנו לחוקק חוק, לפיו רשאית הממשלה בצו להחיל את המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה על כל חלק של ארץ-ישראל כפי שייקבע בצו. ידירי שר המשפטים ואני עבדנו על ניסוח החוק הזה. בלי לוי אשכול לא היה החוק מתקבל. בעקבות אותו החוק איחדנו את ירושלים. איחודה של ירושלים היה בלתי-אפשרי בלי עמדתו של ראש-הממשלה המנוח לוי אשכול. הייתי יכול להוסיף ולספר על המעשים הגדולים שעשתה ממשלת הליכוד הלאומי בראשותו של לוי אשכול. אבל אלה הקדיש היום זמן רב לזכרונות העבר. יש לנו בעיות רציוניות בהווה ותהיינה בעתיד. על הפרק הזה של ממשלת הליכוד הלאומי שהשתתפתי באומרו, שעם-ישראל צריך לדעת שלוי אשכול עשה רבות, הרבה מאוד, בשבילנו.

השר ס. בגין:

עתה אומר מלים מספר על ממשלת הלייבווד הלאומי

בראשותך, הנכבד מאיר. את זוכרת את היום בו הוזמנת על-ידי הנשיא

להצטרף להרכיב את הממשלה לאחר פטירתו של לוי אשכול ז"ל. הואלת

להזמין אותנו, להשתתף בממשלה במתכונת הקודמת, כאשר אבנר ז"ל היה

מיוצג רק על-ידי שני חברים בממשלה, בלי אחריות משרדית בממשלה.

לא היה לנו קל להסכים לכך, כי חלוקה כזאת לא היתה מוצדקת. אבל

הסכמנו למען אפשר לך להרכיב כמעט אף בן יום את הממשלה החדשה,

למען לא ייווצר בזמנים כאלה חלל ריק בניהול עניני המדינה.

ודאי תזכרי שאמרנו לך: אבנר עם כל היחס החם,

החברי, כל יחס הכבוד שגילינו כלפי ראש הממשלה שקדם לך, נבלה גם

כלפיך, תיבדלי לחיים ארוכים. ויחול הכלל שבטאנו באחד הימים בממשלה:

ראשון בשווים, לאחר, ראש הממשלה יתייחס לשרים כאל שווים, והם אליו

כאל ראשון. אני סובר שיש לנו הזכות לומר שקיימנו את אשר הבטחנו

לך. אנחנו מכבדים אותך, אנחנו מעריכים אותך, את יהודיה באת.

אמרנו את זאת כאשר היינו באופוזיציה. אמרנו את זאת גם כאשר כבוד

הנשיא הזמין אותך להרכבת הממשלה בראשותך, וכך נוסף לומר, שהיתה

לנו חברות טובה. עברנו יחד תקופה די ניכרת מתוך אמון הדדי. אנחנו

נתנו לך ולחבריך לממשלה לויאליות. לא כל ההחלטות שנתקבלו מצאו חן

בעינינו. היו כאלה שהצבענו נגדן, אבל קיבלנו על עצמנו את מלוא

האחריות עליהן בפני הכנסת ובפני הציבור.

היום, כאשר אנחנו עוזבים את השולחן הזה,

סביבו ישבנו למעלה משלוש שנים - שלוש שנים כאלו, אנו יודעים

שאינן איש סביב השולחן הזה השמח על הפרידה הזאת. אני יודע שכל

חברי-הממשלה, לרבות אלה שבשבתם פה אמרו שאולי ייסב לישראל, אם

השר ס. בגין:

גח"ל יעזוב את הממשלה, היום יש בלבם צער כן על הפרידה. אנחנו ודאי לא רצינו בה. בסופו של דבר הצטרפנו לממשלה לא למען שירות אלא למען שירות. היינו שניים בלבד רוב הזמן. אחרי-כן היינו ששה, שליש בלי אחריות משרדית. את המשרדים שביקשנו לא קיבלנו. כפי שאת זוכרת, נתמלאו על-ידינו כל בקשותיך בענין זה, וזה שוב כדי להקל עליך את מלאכת המרכבה, כדי להחיש הקמת ממשלה למען לא יישאר יום אחד מיותר חלל ריק בימים כאלה, בניהול עניני המדינה.

אבל נפלה הכרעה ביום ששי שעבר. לא הסתרנו

את דעתנו לגבי תוצאות ההכרעה. גם את וגם חברי-הממשלה האחרים הזכירו שמעולם לא איימנו בהתפטרות, שמעולם לא הפעלנו לחץ על-ידי איש כזה. קראתי באחד העתונים, שהממשלה קיבלה הכרעה על-אף איש גח"ל. במה איימנו? אבל בכנות מתוך חברות טובה היינו חייבים להודיע לכם כי לאחר שההכרעה הזאת נתקבלה - וכך אמרנו מלכתחילה , המסקנה היחידה שניסיק ממנה תהיה שנתפטר ממשלה. *non possumus* הדבר היה לפי הערכתי בלתי-נמנע, נוכח אמונתנו ונוכח התחייבויותינו הציבוריות. לא איימנו בהתפטרות. אנחנו אמרנו: כזאת תהיה מסקנתנו. הכלל הגדול בחיים הפרלמנטריים והדמוקרטיים והקונטיניים הוא: אם אתה נשאר בממשלה לאחר קבלת החלטה מסויימת, שאין אתה מוכן לשאת באחריות לה, אתה אחראי לה אחריות מלאה. כאשר אין אתה יכול להוסיף ולשאת באחריות על ההחלטה, אתה עוזב את הממשלה, אתה עובר לספסלי האופוזיציה.

שבתם-לב, בבירתי ורבותי, שבתוך גח"ל

ההתחבטויות היו רבות. אני מבקש אותך ואת כל חברי-הממשלה להבין, שגם אלה מאתנו שתבעו לעזוב את הממשלה, התלבטויותיהם היו רבות.

השר מ. בגין:

ההחלטה הראשונה, לעזוב את הממשלה, בתקבלה

מה-אחד מלבד דעת חבר אחד. אלא ששר האוצר, אשר בכנות, סמס בכל

לנו, כפי שידוע לנו, רצה למנוע את המסבר הזה, בידעו שדעותינו

המדיניות אינן דעותינו, אבל כדי לנסות למנוע את עזיבתנו את הממשלה,

הציע את הצעתו הידועה, שיותר לנו להצביע נגד הודעת ראש הממשלה

ולחוסף להשתתף בממשלה. הרוב בסיעה שלנו לא מצא לאפשרי לקבל את

ההצעה, ומסביב לזה היה הויכוח. לא היו בינינו חילוקי-דעות לגבי

מה שנקרא "יוזמת רוב רס". כולנו היינו מאוחדים בשלילה המוחלטת,

וחילוקי-הדעות כיחס להצעה לעזוב את הממשלה, לפני ששר האוצר הביא

את הצעתו, אך הם לא היו מרובים. רק חבר אחד - כל הכבוד לו, א

זו זכותו - לא תוך צל רקע זה בהצעה להחליט ולעזוב את הממשלה.

ההתלבטויות היו רבות.

אמש, לפני עם ועדה, התווכחו שני המרכזים

של מפלגות בח"ל למעלה משבע שעות, והם היו בני-חורין מעבר

לחסינות: טגן יושב-ראש הכנסת, צימרמן, חבר המפלגה הליברלית,

תוך ביציאה מן הממשלה, ידידי-אחי יעקב מרידור, מנהל מפקד האצ"ל

לשעבר, שמטנו לא בפרדתי אפילו שעה אחת במשך עשרים ושמונה השנים

האחרונות מאז באתי מרוסיה ארצה ישראל, היה בעד הישארות בממשלה.

הוויכוח היה לעתים סוער. זה דבר שבועי בימים אלה. אחר-כך ערכנו

הצבעה חשאית בקלפי, וההכרעה נפלה. בכלל אין זה חשוב מבחינת

ההכרעה מה היה מספר הקולות. בדמוקרטיה סכריעים ברוב, אנחנו

תמיד קיבלנו יסוד זה גם בכנסת - ויהיה הרוב אשר יהיה. עתה

כשליחי-ציבור, נאמנים לציבור שלנו, אנחנו נגיש לך את כתבי-

ההתפטרות.

בטובנו, בטובנו שהפרידה אינה מעוררת שמחה בלבנו של איש ליד השולחן הזה. אני רוצה להודות לך, גבירתי ראש הממשלה, ולכולכם, רבותי השרים, בעיקר על סידת החברות הנאה והמלבנת, שבה נהגתם כלפי שנינו במשך שלוש שנים וחודשיים וכלפי ארבעת החברים במשך שלושת-רבעי שנה ומעלה.

אני חושב שממשלת הליכוד הלאומי היא חזיון בתולדות ישראל. נכון שהיינו יריבים במשך שנות דור. ודאי שבינינו אצא חילוקי-דעות והבדלי השקפות. אבל אנחנו התלכדנו בשעת סכנה לעמנו הושטנו יד איש לרעהו למען עמנו. במשך שלוש השנים הללו למדנו גם להכיר איש את רעהו, לפג לחבב איש את רעהו, ובעיקר להקשיב איש לרעהו. לעולם לא אשכח את השעות שביילינו בחדר הזה, כאשר את קראת את המכתב מיהודי אאצא ברוזית, ובאולם הזה - זאת הייתה הכרתי והדגשתי - ריחף נצח ישראל וסבל ישראל. למדנו יחד לדאוג ולמדנו יחד לדאוג, ובעיקר דאגנו לחיי הבנים. ומי שתפץ שמועות, שהממשלה הזאת, מראש-הממשלה ועד אחרון השרים בלי תיק, כמוני, לא איכפת להם שבנפלים בחוריים, הפיץ עלילת-דם, שכמותה לא הייתה בישראל מאז העלילת בוריים על יהודים עלי-ל-דם. ומדי דברי בענין זה, אומר לכל בית ישראל, שלא ראיתי מעולם חבר אנשים שהוא כל-כך מודאג מהחלטה שבעקבותיה אין שבים אנשים, ושאין פה שום שמחה גם אם אוייבים נהרגים, ויש עצב וכאב ואבל בלב על כל בן שנפל, כאילו היה זה בנו-שלנו. קיבלנו יחד החלטות בעלות משמעות היסטורית, והן תשפוענה על עמנו גם בדורות הבאים. אנחנו הייתה פרופ-כרויה לשמוע איש את רעהו, ואף לפעמים כשהיו מערות ידענו להתגבר עליהן. היה זה פרק יפה בחיינו. אני מכל-מקום אצטום חיי אחרוב את שלוש השנים הללו לאחד הפרקים היפים בחיי, דאם סותר לי לומר זאת - אני שאינני נמנה על המפוסקנים בדור הזה.

השר ט. בגין:

אנחנו נעבור לאופוזיציה. שיתבנו בה את

עמנו 18 שנה תמימות. אין זו מלאכה חדשה בשבילנו. נחדש אותה,,

נשרת בה במעמד של הכנסת. אי אפשר לדבר על קרע בישראל. אין

שום קרע. כולנו הלכנו בדרך הדימוקרטית המקובלת. הרוב החליט, המעור

לא יכול היה לשאת בעד ההחלטה הזאת באחריות, הוא עזב את הממשלה.

אבל רק את הממשלה הוא עזב. נח"ל יהיה בכנסת. אני מבטיחך, גברת

סאיר היקרה, שבכל עת שתבקשי איזו שהיא עצה מאתנו, מבלי שהיא

תחייב אותך, נתנינה. אם לא תזמיני אותנו לתת עצה, לא נבוא בשום

טענה. הכל שרוי ונתון. אנחנו נשתף פעולה עם הממשלה, שאת בראשותה

בכל העניינים הנוגעים במשחוננו הלאומי, כפי שעשינו מאז ומתמיד.

נתמך בממשלה בכל מעשה טוב, כפי שאנחנו נעריך שהוא טוב. אם נחשוב

שייעשה משהו, נאמר זאת בגלוי. נתווכח מעל במת הכנסת בכבוד הרדי,

כפי שאני מקווה. הפרק החדש ביחסים בין מפלגות בישראל התחיל

בשנת 1955, לא בשנת 1967, הוא הגיע לשיא של הבנה על סף

מלחמת ששת הימים ונמשך עד עצם היום הזה.

החברות הטובה, כפי ששררה בינינו, היא לנו

אוצר יקר מאד. אני מציע שנעשה כולנו את המאמץ הדרוש, כדי להוסיף

ולקיים חברות זו, גם כשאנחנו נפרדים מן השולחן הזה ונשב בכנסת

זה מול זה. ואם תהיינה לפעמים טערות - בזכור שגם פה הינן -

נסלח איש לרעהו ונדע להוסיף, ומתוך הבנה, לשתף פעולה בעניינים

הגורליים, נשרת את עמנו, כי במצוקה גדולה הוא. אני כשלעצמי,

אם פגעתי באחד החברים באיזה שהוא דיון במשך שלוש השנים והחדשיים

האחרונים, מבקש ממנו סליחה. אני מקווה שמעולם לא פגעתי בכוונה

כל שהיא. אבל גם אם בשגגה היתה הפגיעה ההיא, אם היתה, אני מבקש

סליחה.

אני רוצה להודות לך ולכל החברים על אותה

האווירה, לעתים מופלאה, לרבות חוש הומור, שכולנו השרינו סביב השולחן

השר מ. בנין:

הצטרפנו לממשלה מה-1 ביוני 1967.

מר יוסף ספיר ואני / יחד עם שר הבטחון מר משה דיין. אני רוצה
לומר באזניו באופן מיוחד מספר מלים: הוטל על מר דיין עול, שלפי
הערכתי אינו מוטל על איש אחר בממשלה זולת ראש הממשלה. אנחנו
עשינו הכל כדי להקל עליו את העול הזה. הממשלה מחליטה, ועדת השרים
לענייני בטחון מחליטה, בסופו של דבר ראש הממשלה ושר הבטחון הם
המרגישים את האחריות הישירה בעד אותן ההחלטות, שאולי בגלל ביצוען
אין כל הבנים שבים לביתם. אני, שנשאתי אישית באחריות כזו מספר
שנים, יודע שאין אחריות גדולה מזו. אולי מי שלא נשא באחריות
כזו, לא יבין את המלה "אחריות". אנחנו נפרדים גם משה דיין -
כסובן שבועדת החוץ והבטחון נפגש לעתים תכופות גם אתו - ונעשה
הכל, כדי להוסיף במדת האפשר ולהקל על עולו.

ועתה, ג ברת' ראש הממשלה, אני מבקש להגיש

לך את סכתב ההתפטרות ולומר לך ולכל החברים: להתראות בכנסת!

(מניש לראש הממשלה את סכתב-ההתפטרות)

השר י. ספיר:

קשה לדבר על המאורע הזה בלי קצת התרגשות.

אבל אני אשתדל להיות מאד פרוזאי כמנהגי.

אין זה טוד שחברי ואנבי מהמפלגה הליברלית נטינו לקבל את הצעת שר האוצר, לא משום שאנחנו הסכמנו לאחת מן הנוסחאות שהוצעו בנוסחאות שיכולות לענות על השאלה המרכזית, אלא משום שאנחנו חשבנו שבשעת/

גורלית כזאת - והיא בלי ספק גורלית - נוכל אנחנו לשרת את המטרה בשבתנו על יד השולחן הזה ובהשתתפותנו בהכרעות, שיכולות לפי הערכתנו ולפי

הכרתנו למנוע את ההידרדרות שאנחנו רואים אותה, שהיא בלי ספק קיימת.

אין הדבר הזה שולל משהו ממה שאנו לומר

לגופו של ענין, חוץ מאשר דברי-הערכה על היחסים המצויינים באמת

ששררו בינינו במשך כל השנים האחרונות.

יש וקיימת הנחה שכאילו עמדתנו נובעת מזה

שהתכנית של גח"ל אינה יכולה להתגשם כתוצאה מהמצב שנוצר. אמרת

באחת הישיבות האחרונות, ואני חוזר ואומר: החרדה שלנו היא שהיכוח

היום איננו לא על תכנית גח"ל ולא על תכנית המערך, לא בכתב ולא בעל

פה וגם לא על תכנית ספ"ם, אלא על מציאות אופללה, והייתי בטעם אומר

"ארורה", כאשר אני חושש מאד שלמרות כל הנוסחאות ולמרות כל ההחלטות

לקבל או לא לקבל את ההסתיוגויות, ואם הן תתקבלנה או לא תתקבלנה על

ידי האמריקאים - אנחנו עומדים בפני בעיה, האם אנחנו יכולים למנוע

למעשה את החזרה לגבולות ה-4 ביוני 1967, עם כל אותן הסכנות האיומות

הטמונות בזה. האם העובדה, שפה בממשלה תתקבל היום החלטה, אם היא

תאמר, שאנחנו איננו מקבלים זאת, האם יש בה כדי למנוע את ההתפתחות

ואת ההידרדרות, מאחר - והרשו לי לומר זאת, וגם זאת בלי התרגשות -

שהיתה לי הרגשה, והבעתי אותה לכמה חברים בימים האחרונים ובדיונים

האחרונים, אחד הדברים שהדאינו אותי ביותר, יותר מאשר נוסחאות, היתה

הרגשה שעל יד השולחן הזה קיים מספר גדול יותר מדי של חברים שהגיעו

- סלחו לי על הביטוי החרוף - לליקוי מאורות. היתה לי הרגשה שאנחנו

כאילו בנת אחת, באופן בלתי צפוי, סתוך כעין הלם קבלנו על עצמנו מראש

השר י. ספיר:

הנחות מסויימות שהן מוכרחות להביא לידי אותו הדבר, שאף אחד ליד השולחן הזה איננו רוצה בו. ראיתי את הדבר הזה כחסור ביותר, ולא ראיתי שום פתרון בזה שאנחנו היום נקבל נוסחה זו או אחרת.

השאלה היא בכוח עמידה מול כל מיני מבחנים

שיבואו, מול כל מיני לחצים, מול כל מיני השהיות של 24 שעות, שאולי

מיועדות להביא אותנו עוד יותר ועוד יותר למעשה להסכמה לכל דבר. תחת

הלחץ של הסכמה שידענו עליה כבר לפני כמה זמן, שהמעורבות הרוסית

שינתה את פני כל הדברים, מבחינה זו חשבו חברי וחשבתי אני, שאם

אנחנו נעמוד יחד במשותף על יד השולחן הזה, מיום ליום ומשעה לשעה

נפל ענין, הרי אנחנו בכל זאת ^{עובד} לתת טאטה ההרגשה - איני יודע אם

לקרוא לה אמונה, איני אוהב להשתמש בהגדרות יותר מדי פיוטיות, אבל

מכל אותו הדבר שאותו אנחנו תרמנו בכל השנים, כדי להרויח אולי זמן.

אחת השאלות ששאלתי היתה: מדוע אנחנו נחפזים, מדוע לא נבטח ולא נראה

אם אפשר לשנות משהו כדי לא להביא לאותו דבר, שפותר אולי לכבודו

ככניעה טוטאלית.²

לכן אני אוסר: גם אני וגם חברי שרצינו לקבל
רואים

את הצעתו של שר האוצר, מאצאאט את העובדה שההכרעה הזאת נפלה כפי

שנפלה, ואותו מספר הקולות שהצביע, כהוכחה שהדבר הזה לא נתקבל

מתוך קלות דעת או מתוך קלות ראש או חוסר אחריות כלפי המציאות -

גם כדי להתגבר על הרגשות קשות מאד שבלב חלק גדול מאד, קצת

יותר סמחצית אותם החברים, אולי משתי החסיבות שלא ראו בדרך זו את

הדרך הנכונה לעזוב את הממשלה, כדי לשרת את המדינה. אבל ההכרעה

We will aby by it.

הזאת נפלה.

לכן גם אני אניש לך, גברתי ראש הממשלה,

את מכתב ההתפטרות שלי, הן מהממשלה והן כמוכחן מהתיק שבו כיהנתי.

איני רוצה לחזור על הדברים שאמר חברי

השר י. ספיר:

מר בגין. נכנסנו לממשלה, הצטרפנו לממשלת הליכוד הלאומי באחד ביוני 1967, ללא חשבון, ללא קווי-יסוד, ללא שום תנאי, רק כדי להציל באותה שעה את המדינה מהסכנה שריחפה עליה לכל הדעות בצורה אימפונטית. היום אין אנחנו נמצאים במצב כזה. לכן לא ראיתי מקום לאותו חפזון של המבוכה שראיתי עכשיו.

ועוד דבר: כאשר בשנת 1969 הפכנו להיות

לקואליציה ממשלתית ולא רק לחלק מממשלת הליכוד הלאומי, הרי אני בכל אופן וגם חלק מחברי ידעו שלא כדי להכריע או לשכנע או להסכים לקבל את הסכמת המערך ומפלגות אחרות לתכנית גח"ל, עשינו זאת, אלא אנחנו רצינו שקווי-היסוד יבטאו את הרצון המשותף של הממשלה, שלא יהיה מצב כזה, שאנחנו נצטרך להתקפל ולהיות מסוייגים מאותם קווי-היסוד, שאנחנו כולנו חתמנו עליהם במשותף.

הדבר הזה לא נתקיים עכשיו ולכן אני רואה

בזה טעיה מוחלטת לא רק מהקו שאנחנו נשב בממשלה רק לשם השגת מטרה מסויימת שהצבנו לעצמנו במצע של גח"ל, אלא להשיג לפחות מטרה אחת, שלא נביא לידי מצב שהוא רק התחלה של סכנות חדשות ללא סוף פסוק שאין אחריו שלום.

מבחינה/זו אני חוזר ואומר שיש לי הרגשה

קצת של מועקה קשה, הרגשה של איזו חרדה לא רק להתפתחות העניינים, אלא חרדה לאותו הדבר שהרגשנו אותו במשך למעלה משלוש שנים נכוונות לעמוד גם מול סכנות, גם מול איומים שמאיימים עלינו יום יום, שעה שעה, לא בשד הקרב בלבד אלא גם בזה המדיני.

בסופו של דבר הרשו גם לי לומר: אני לא הייתי

18 שנה באופוזיציה כמו מר בגין. היתה לי הזדמנות לעבוד במשותף כשנתיים וחצי יחד עם חברים שאינם פה היום. גם אז היתה לנו תמיד הרגשה, שאנחנו שוטרים, שאנחנו שותפים, עם כל הריב שהיה בינינו אז. היתה לנו הרגשה של עבודה משותפת, ובפרט באותם הימים במשך שלוש השנים

השר י. ספיר:

האחרונות, כאשר עבדנו לא בתנאים נורמליים, לא בויכוחים על בעיות - חוץ מתקופה מסוימת של בעיות בטחוניות ומדיניות, אלא בעניינים של מסטר וחברה. אבל היום אנחנו עסקנו בראש וראשונה באותם העניינים היסודיים של קיומנו.

אני רוצה גם כן לומר, שגם לי היתה כל הזמן הרגשה, גם בימי המנוח לוי אשכול, ובעיקר בתקופת כהונתך את, גברתי, - אני מסכים גם להגדרה של מר בגין, - אבל היתה לנו הרגשה שביחד אתך ועם יתר השרים בנינו מבצר, שיהיה קשה לכבוש אותו. אני רוצה רק לאחל שגם בהעדרנו יימשך המבצר הזה על יד השולחן, שהוא אולי יקבע בראש וראשונה את גורל העניינים.

אני רוצה לאחל לכולכם שתהיה כאן אותה הרוח ששררה במשך שלש השנים בהשתתפותנו. אנחנו באופוזיציה. אנחנו בפעל. אנחנו נעזור לבטחון מדינת ישראל ולהבטחת מדיניות כזאת שלא תביא לסכנות ולהתפתחות של הידרדרות איומה שאני חושש לה מאד. לפעולות כאלה בשטח הבטחון והמדיניות ניתן את ידינו. יחד עם זה נצטרך לפעול בדרך חדשה לא על יד שולחן משותף אלא בפורום אחר, עם כל אותו חופש הפעולה הגלום במצב של סטאטוס אופוזיציוני מתוך המעמד החדש. אנחנו יודעים שאנחנו לויאליים למדינה. נהיה לויאליים לכל פעולה שיהיה בה כדי למנוע סכנות.

אני מאד איני מאושר כל כך ביחס להתפתחות של העתיד. אבל אם היתה כוונה לי ולחברי לקבל את הצעת^{שר} האוצר, היתה זאת כוונה לעמוד יחד עם כולכם או עם חלק מכם על המסמר, כדי למנוע צעד צעד, יום יום, תופעה שהיתה פה על יד השולחן הזה בימים האחרונים, בנסבות שהייתה אולי קשות יותר מאשר היו עד עתה, לעמוד על המסמר, כדי להרויח גם זמן וגם לפעול בצורה הנכונה ביותר ולא תחת הרגשה של פאניקה ושל פחד, שלצערי הגדול הרגשתי אותה בחלל האויר של החדר הזה. אני מקווה שזה לא יהיה. ואם נצטרך לתת את מלוא כוחנו ויכולתנו כדי ליצור אוירה אחרת, הרי גם מבחוץ נעשה זאת.

הינ"ר רה"ט ג. מאיר : אני בשוחה שאוכל לומר לא רק בשמי כי אם בשם כל חברי-הממשלה ליד השולחן הזה: אנחנו רואים את השעה הזאת כשעה של אחדות עצבות וקושי. אני מאוד שמחתי לדברי השר בגין על חברי, שעבדו אתו עשרות שנים, לוי אשכול המנוח. שמחתי, מפני שהוא לא פונק בשנים האחרונות של חייו. בתור אחד החברים - לא הייתי היחידה, שעמדנו לצידו, בשעות המרות ביותר בחייו, טוב לי לשמוע את הדברים האלה - אפנים אליו הם כבר אינם סביעים. ואין ספק שאחד הדברים שיירשם|לנצח לזכותו, שהוא ידע ברגע של סכנה לעם ולמדינה להתגבר, וזה לא עלה לו בקלות, על - לא אקרא לזה יוקרה, אבל להתגבר על כל מה שהיה צריך להתגבר, על-מנת לתת את ידו להקמת שולחן מאוחד כדי שנוכל יחד לעמוד מול הסכנות האיומות שהצטיירו בפנינו ערב ה-5 ביוני 1967.

בוסף לאימת-האחריות שהרגשתי, כאשר קיבלתי את התפקיד הזה על עצמי, היה גם הדבר הזה, האם אוכל באותה הצלחה של אשכול המנוח לשמור על הרכב השולחן. שמחתי, כאשר כל החלקים, כל המפלגות-שסתן מורכבת הממשלה, נתנו יד בצורה|החברית והטובה ביותר: א. להרכבת הממשלה; ב. לקיומה. אנחנו כולנו אנשי ציבור, לא מאתמול, ונכנסנו לשותפות הזאת ביודעין שיש בעיות אצ יסודיות, ביניהן גם מדיניות, שבהן יש בינינו חילוקי-דעות. בזה לא ראיתי פנים. איש מאתנו לא ביטל את דעתו מפני דעת חברו. אבל, על-אף חילוקי הדעות האלה, כל-אחד עם עמדתו ועם האמונה שלו, הלכנו יחד, כאשר לצערנו לסדנו לדעת שהסכנה הזאת לא סולקה ב-11 ביוני 1967, שהיא נמשכת, ואות מאמץ יידרש, ואולי מבחינה ידועה גדול עוד יותר, כאשר זה נמשך עלינו לנסות לעמוד מול הסכנות האלה, גם הנטחוניות וגם המדיניות - יחד. בדמה לי שעמדנו בכל המבחנים, כפי שעם ישראל יכול היה לדרוש מהנהגתו.

היו"ר רה"ט ג. מאיר :

נכון שלא תמיד נתקבלו כל ההחלטות פה-אחד.

אבל אני בהחלט מאשרת בשמחה, שכאשר נתקבלה החלטה, כולנו בשאנו באחריות בעדה. לא נעלם מעיני שיש בינינו חילוקי-דעות. ניסחנו את קווי-היסוד כפי שניסחנו. כולנו הסכמנו להם. לכו לנו היה חלק בזה. לא קיבלנו את קווי היסוד ברוב-דעות. הם נתקבלו בהסכמה כללית. ידענו, ידעתי שיבוא יום, וחילוקי-דעות אלה ודאי יעמדו על חודם. אבל תמיד התנחמתי בכך שזה יהיה, כאשר לכל-הפחות חלק או רוב של הממשלה יהיה בטוח שלפניו עומד סיכוי ועומדת ודאות של שלום. אני יודעת שאנחנו עוד מאוד רחוקים מזה, עוד מאוד רחוקים מלום, והסכנה איננה פוחתת, אולי סותר להגיד שבמידה ידועה היא גוברת. כאשר אני אוסרת שהסכנה גוברת, אינני אוסרת שלא נוכל לעמוד בפניה. אבל צריכים לנסות לעמוד בפניה במלוא הכוח שיש לנו, במלוא הכוח שאנחנו יכולים להשיג.

השר בנין ביטא ביטוי נכון ומדויק על

הרגשתנו הכוללת, שלכל-אחד ואחד מאתנו, על כל אבידה ועל כל אם ו.

בכלל, פרידה זה דבר עצוב. אבל אני מוכרחת

להגיד שהעצבות היא גדולה יותר, כאשר לפי מיטב הכרתי, גם אם אי-אפשר היה לראות שאפשר בכלל למנוע אותה אי-פעם, יש לי הרגשה שהיא באה בטרם עת. עדיין אנחנו הולכים לקראת מאבקים גדולים על דברים שאין בינינו חילוקי-דעות, אף שמץ של חילוקי-דעות. השר יוסף ספיר, לא עת עכשיו להיכנס לויכוח ולהערכה של עמדות ומתן הגדרות וציונים לאלה שבשארית בממשלה ולאלה שהולכים ממנה. אני מקווה שגם בנפרד לא נעשה את זאת. בתווכה לענין מבלי הדבקת תווים של מי שיכול לעמוד, של מי שנבהל ושל מי שמתקפל. אני מקווה שגם

היו"ר רה"מ נ. מאיר:

להבא ביזתר סמטן ציונים כאלה.

לפי הערכתי, אנחנו בראשית הדרך של אחד

השלבים במאבקנו. יכולות להיות על זה הערכות סקטיות.

גם אני רוצה לציין, גם לשפוט על-פי העבר,

על הפלא של האווירה הטובה, החברית, האישית-החברית, לא פורמלית, ששררה ליד השולחן הזה. אולי נוסף לכל למדנו לקח, איך יכולים אנשים ומפלגות החולקים זה על זה להתווכח מתוך כבוד הדדי וחברות. בדמה לי שאת זאת למדנו כולנו. זהו נכס יקר מאוד, והלוראי שלא נשכח את הלקח הזה.

עוד פעם אומר, כי לפי דעתי היה במסיב ויש

במסיב שנמשיך לשבת יחד. ואם כי נפלה ההחלטה, ואני חושבת שזה לכבוד לגח"ל שהיא נפלה אחרי התלבטות קשה, בדמה לי שגם אנחנו לא הלכנו בקלות להכרעה כזו, גם לא קל היה לנו לקבל את הצעתו של מבחם ספיר. מי כמובן, פרלמנטריים ויודעי חוק, הרוצים לשמור על החוק, ובצדק, יודעים כמה קשה הדבר. אבל גם את הדבר הזה עשינו כולנו, בהסכמת כולנו, על-סמך לעבור על הרגע הזה ולהמשיך לשבת יחד, וכל-אחד עם דעתו, באשר המשוואה הוא גדול, ופי' יודע עוד לכמה שנים.

אני מקווה שלא יובד בכל-אופן על-אחמם

ידיכם, שבקבלת ההחלטה, כפי שהיא תתקבל על-ידי הממשלה, יש לתת

היו"ר רה"ט ג. מאיר:

לזה ציונים, שלא רק שאינם צודקים לפי הכרתי, אלא גם לא לתת
בוסמקה בחוץ, שעל-פיה אפשר יהיה לראות אותנו מבחוץ כחלשים.

אני גם-כן מקווה, שכאשר ניפגש בכנסת

מסבי צידי השולחן, כלומר אלה היושבים על-יד השולחן בכנסת
ואלה היושבים על ספלי האופוזיציה, נישא יחד באותה האחריות
לכלל, כפי שעשינו זאת כאשר ישבנו סביב השולחן הזה. וסביב
שולחן הממשלה בכנסת.

אני מודה ומתוודה שעם כניסתי לתפקיד,

אמנם לא-כל-כך האמנתי בזה, אבל רצייתי שנוכח כולנו ליום של
שלום, ואם לא - אז לפחות שאצליח כפי שהצליח אשכול המנוח
לשפור על השותפות הזאת. אני מסערת שלשום לא הגענו. אני
מאוד מסערת שגם בחלקי לעמוד בראש ממשלה, שבכל-זאת חלק ממנה
פרש.

אני רוצה אישית להודות לחברי בה"ל

על היחס החברי הטוב והאדיב שהרנשתי כל הזמן ואני מקווה שזה
יימשך גם להבא.

השר א.ל. דולצ'ין:

גברתי ראש הממשלה! היות ולא ידעתי

על הפרוצידורה, לא הכינתי את מכתב

ההתפטרות שלי. אגיש אותו. אני רוצה רק להגיד שאם אבחנו עוזבים

את הממשלה, זה בהחלט לא באשמתן ולא באשמתו של אף אחד משרי

הממשלה כאן, אלא בגלל חלוקי דעות, אבל לא באשמת מישהו היושב על

יד השולחן הזה.

תורה רבה.

ד"ר הנב' ג. פאיר:

(השרים הנכונים על נח"ל עוזבים את אולם הישיבות

ואומרים: שלום!)

840. הצעת ועדת השרים בדבר הניסוח המדויק של תשובת ממשלת ישראל לממשלת ארצות-הברית וההודעות שיימסרו בשם ממשלת ישראל - המשך הדיון

פזביר הממשלה פ. ארנזון: וזוהי הצעת ועדת-הניסוח כתשובה לממשלת

ארצות הברית:

1. לאחר עיון בשדר הנשיא ביכסון מיום 24.7.70, ועל יסוד תוכנו, ומתוך דבקות בקווי היסוד של מדיניות הממשלה והודעותיה המוסמכות, מחליטה הממשלה להיענות (reply affirmatively) ליוזמת השלום האחרונה של ממשלת ארצות-הברית ולהודיע לה שהיא מוסמכת למסור ליארינג כי:

א. ישראל נכונה למנות בבוא השעה נציג לדיונים שינהלו בחסותו של יארינג בהתאם לנהלים, מקומות ולוח-זמנים שיארינג יסליך עליהם בהביאו בחשבון את עמדותיהם של הצדדים בדבר נהלים אלה ואת הנהלים שלפיהם נערכו בעבר שיחות כאלו בין הצדדים.

ב. דיונים אלה יהיו במסגרת החלטת מועצת הבטחון 242 (within the framework) ויתבססו על הנעת נכונותם של הצדדים (to carry out) לבצע את החלטת מועצת הבטחון 242 (in all its parts) על-סוג (in order to) להגיע לחוזה-שלום סחייב ומוסכם בין הצדדים (agreed and binding contractual peace agreement between the parties.)

ג. על חוזה-שלום זה להבטיח כי מצרים, ירדן וישראל: (to assure termination of all claims or states of belligerency and respect for and acknowledgment of the sovereignty, territorial integrity and political independence of Israel and the UAR and their right to live in peace within secure and recognized boundaries free from threats or acts of force.) פלוס נוסחה שביתת נשק אל ארצות-הברית בדבר קבלת המדינות האחריות על מניעת פעולות המדיון.

ד. נסיגת כוחות מצויינים (Israeli armed forces) של ישראל משטחי שנכבשו בקונפליקט 1967 אל הגבולות המוכרים (recognized), הבטוחים והמוסכמים אשר ייקבעו בהסכמי-השלום.

ה. השתתפותה של ישראל בדיונים אלה הינה ללא תנאים מוקדמים.
אין ישראל תובעת שהצדדים האחרים יקבלו מראש את עמדותיה וכן
אין ישראל מקבלת מראש את תנאיהם של הצדדים האחרים אשר נססרו
בהודעותיהם בין פומביות ובין שאינן פומביות.

כל צד יהיה חופשי להעלות את הצעותיו להסדר נושאי הדיונים.

עמדה של ישראל בזכות הפסקת-אש בכל החזיתות, לרבות החזית
המצרית, על בסיס של הדדיות, בהתאם להחלטת מועצת-הבטחון,
עומדת בתוקפה.

ה ע ר ה: נוסף למיסמך זה יישלח מכתב מראש-הממשלה לממשלת-ארצות ובו
ייאמר כי הסכמתנו הנ"ל ניתנה על יסוד ההבהרות וההבטחות
שקיבלנו מהגורמים השונים בממשלת-ארצות, וכן יודגש כי אנו
דבקים בעמדותינו העקרוניות ואיננו מקבלים את פרשנותו של
רוב'רס לגבולות החישיים.

יש להכניס את הסלה "ירדן" בסוגריים.

השר א. אבן:

נאמר בראשית הדף השני "כל צד יהיה חופשי להעלות את הצעותיו להסדר נושאי הדיונים".

השר ס. דיין:

צריך לכתוב: "אולם כל צד יהיה חופשי להעלות את הצעותיו בנושאי הדיונים".

אני מבין שלעומת ההחלטה של יום ששי נמחק מה הענין של הפסקת אש זמנית.

השר ז. שרף:

רה"ט הנב' נ. מאיר: לא.

אם אינני טועה, הרי בועדה סיכמו שנוסיף

השר א. אבן:

טעיף כי על יסוד ההבהרות שקבלנו מאת ממשלת ארצות הברית אנחנו מסכימים להפסקת אש של תשעים יום לפחות.

בחזית המצרית.

השר ס. דיין:

עש לצטט את ההחלטה של הממשלה מהשבוע שעבר.

השר א. אבן:

הועדה היתה בדעה שגדבר על שני מיפסכים בוסמית: אחד שיישלח לרוג'רס עם פירוט מפורט ומדויק של עמדותינו ואחד מכתב של ראש הממשלה לנשיא.

מה זאת אומרת "פלוגט בוסחת שביתת הנשק אל ארצות הברית" ?

השר ז. שרף-טוב:

צריך לומר "ושל ארצות הברית".

השר ס. דיין:

שם נאמר:
The Governments are obliged to prevent actions etc.

השר א. אבן:

אינני מבין מה זאת אומרת "כל צד יהיה חופשי להעלות את הצעותיו להסדר נושאי הדיונים" ?

השר ז. שרף-טוב:

"בנושאי הדיונים".

השר פ. דיין:

מה מזה יופיע בנאומה של ראש הממשלה בכנסת ?

השר י. בורג:

הכל עד ההערה, ואולי גם תוכן ההערה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

זאת אומרת אני מודיעה שתשובתנו זו, שהיא

פלוגת ההחלטה של יום ששי, תלווה על ידי שני מיסמכים: האחד למזכיר

המדינה רוג'רס והשני לבשיא ניכסון, כל אחד לפי כתובתו. אבל הדבר

הכולל יהיה שאנחנו נביא לפני ממשלת ארצות הברית את כל העמדות שנתקבלו

על ידי קוי-היסוד, על ידי החלטות הממשלה, על ידי האינטליגנציה של הכנסת

לעמדות הכסיסיות שלנו; ותכניות, אשר פסלנו אותן בעבר, שממשלת ישראל

החליטה לא לקבלן - הסירוב הזה או ההחלטות האלה עומדות בתוקפן, ועל

ידי קבלת המהלך הזה אין אנחנו פתחילים מדי חדש, וכל מה שהיה

אינו נזרק הימה. נגיד את זה בכנסת במשפט כולל, נפרט את הדברים האלה

לידיעת ארצות הברית, למשל רוג'רס א', רוג'רס צאצ'ב', רוג'רס ג'. בתכנית

רוג'רס ג' מ-19 ביוני יש גם הנדירה על גבולות דצמבר 1949/67. ההחלטה

הזאת, שאיננו חוזרים לגבולות ה-4 ביוני 1967, היא קיימת. ויש

עוד דברים.

אני מציע שהדוקומנט הזה יתורגם כולו לעברית.

השר י.ש. שפירא:

יעשו מאמץ שתוכלי לקרוא דוקומנט עברי.

זאת רציתי להגיד בסוף דברי.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

דבר שני אני מציע, שהדוקומנט הזה יתורגם כולו

השר י.ש. שפירא:

לאנגלית וגם ייפסד לברבר בשביל רוג'רס

לפני שתקראי אותו בכנסת. זה לא יתכן שממשלת ארצות הברית תשסע

ברדיו מה פכתב כתבה ממשלת ישראל לממשלת ארצות הברית.

עדיין לא הגענו לכך. כאשר נקבל את המיסמך

רה"מ הגב' ג. מאיר:

הזה, אז נדבר מה לעשות ואיך לעשות. אבל

רה"ם הגב' ג. טאיר:

הדבר הזה איננו קיים עדיין עד שהממשלה תאשר אותו. כאשר ואם הממשלה תאשר זאת, וודאי לא אוכל לקום בכנסת ולקרוא איזה שעשנז, שבים פקרא ואחר תרגום. צריך לכתוב אותו ולקרוא אותו בעברית. אפנים יש ידידות בינינו ובין דוברי אנגלית, בינינו ובין ממשלת ארצות הברית, אבל לא החלטנו עדיין לעשות את זאת ביחד.

האם הממשט הזה בסעיף ב' תואם את הצווח
הפומייע בשדר של ניכסון לגבי חוזה שלום

השר נ. שם-טוב:

בין שני הצדדים ?

במכתב של ניכסון כתוב "satisfactory to you".

רה"ם הגב' ג. טאיר:

נחמד מאד לקרוא את זה. הלוואי והיה זה

אמת. זה יהיה קצת לא מחוכם אם נופיע עם הדברים האלה ממכתבו.

זה מופיע גם בראיונו של טיסקו.

השר א. אבנ:

אשאל איזה דבר טכני. נאמר "כל צד יהיה

השר ג. פלד:

חופשי להעלות את הצעותיו להסדר נושאי

הדיונים". הטלה הזאת "הסדר" היא סיוותרת. נאמר "את הצעותיו בכל

נושאי הדיונים".

השאלה היא מה סוקרם ומה מאוחר.

השר י. בורג:

אבל פותר יהיה להעלות נושאים. אבל אי אפשר

השר מ. דיין:

לומר שיהיו פתם נושאים, אבל נושאים שיהיו

על סדר היום. בסעיף אחד כתוב "נושאי הדיונים", בסעיף שני כתוב

"דיונים אלה". בכל המיפסכים של רוג'רס נאמר

discussions

בכל אופן לא יוכלו להעלות נושאים שאינם במסגרת החלטה פועצת

הבטחון.

רמ"מ הגב' ג. פאיר:

כך לא יוכלו להגיד שניסו לגבולות 1947.

השר ג. פלד:

אבל המלה "הסדר" היא טיפוסית.

השר י. גלילי:

המלה "הסדר" יכולה להתפרש כפרוצידורה.

השר מ. דיין:

כל צד יהיה חפשי להעלות נושאים, אבל

במסגרת סטויימט של נושאים.

השר ז. ורהפטינג:

התשובה לממשלת ארצות הברית תימסר לפני

ההודעה בכנסת.

רמ"מ הגב' ג. פאיר:

לא איכפת לי.

השר ז. ורהפטינג:

זה צריך להיות לפני כן.

השר י. גלילי:רמ"מ הגב' ג. פאיר:

לפי דעתי אולי עוד בעניינים אחרים, אבל גם

בענין זה אנחנו צריכים ללמוד מן האמריקאים.

ישנן שתי זרועות. ישנה ממשלה, ממשלת ישראל פה ויש שנדיר ארצות
 הברית, אומרים כי יש בוויינגטון ממשלת ארצות הברית ואנחנו יודעים
 שיש לנו גם שם שנדיר. פה הם עשו זהם עשו לנו דברים סימולטניים, עד
 לירי כך שב-19 ביוני קבעו שעה, רצינו לחכות ששך החוץ ישתתף בשיחה
 הזאת עם ברבר, והוא בא מחוץ לארץ, והיה איחור בנוא האוירון, אז אמרו
 בוויינגטון לרבינן, תבוא גם כן מאוחר יותר, זאת אומרת בעצם באותה
 השעה, בהתאמת שעות ישראל לשעות וויינגטון, זה נמסר יחד. אני פציע
 שגם פה בעשה זאת. האם זה טוב? וודאי איני רוצה שנמסור את זה
 לברבר, והוא יבריק את זה מיד למחלקת הסדינה, אבל אצל רבינן מימסר
 זה עוד לא יהיה. זה לא טוב שסימקו יידע לפני רבינן שהי החלטת ממשלת
 ישראל.

האם זה טוב שאת תספרי על כך בפומבי לפני
שזה ייפסד בצנורות דיפלומטיים ?

השר נ. פלד:

בכנסת ייפסד שאנחנו החלטנו להודיע על כך
לממשלת ארצות הברית. בהתחלה צבוא כפנע עם

השר א. אבנ:

ממשלת ארצות הברית.

האם אנחנו צריכים להודיע בכנסת על כך איך
נטסור את הדבר לממשלת ארצות הברית ?

ד"ר מ' הנב' נ. מאיר:

מה שבודיע זהו רק שהממשלה החליטה לתת את התשובה הזאת לממשלת ארצות
הברית. איך נטסור את זה לממשלת ארצות הברית וסתי נטסור זאת לה, אין
זה ענינה של הכנסת.

אפשר גם לקרוא את התשובה טלפונית ליצחק רבין.

השר מ. דיין:

כל מה שבחוץ הוא, שסיסקו לא יטלפן לרבין,
קבלתי את החלטת ממשלת ישראל, ורבין יגיד:

ד"ר מ' הנב' נ. מאיר:

ככה ?! היות וזהו דבר גלוי, יכול להיות שזהו הפתרון למסור את
זה בטלפון או סיד בטלקס.

זהו כבר ענין של טכניקה.

השר ח. נבתי:

קודם אמרת שמה שאמרתי אני זהו שלב שני,
עכשיו עברו לדון בשלב השני. יש לי הערות

השר י. ש. שפירא:

עוד לשלב הראשון.

בדוקומנטים שהם הנישו לנו הם מדברים על
מצרים, ובסוגריים ירדן - ישראל, כלומר זה פרללי. מה מדובר על מצרים,
ירדן וישראל. אני מציע ללכת באותו הקו. יתכן מאד שעם מצרים יש
לנו הסדר, ועם ירדן לא או להיפך. לא ללכת בדרך שזהו
tripartite

השר י.ש. שפירא:

ביחס לאופן הפסירה לממשלת ארצות הברית,

אם תהיינה הערות, אנני גם את דעתך.

השר מ. קול: אני מציע/שנקבל את ההצעה הזאת. אני חושב

שההצעה הזאת טובה ומטובה. אין זה ביטוח

סדוייק של מה שרצו מאתנו. אבל הם לא ניסחו אתנו כפן שלא ניסחו

עם המצרים ועם הרוסים את הנייר הזה של יארינג. בתוכן יש כאן הכל,

אבל ישנם דברים שאיננו יכולים לוטר עליהם דבר. תמיד אמרתי שבעיני

אין הבדל בין "הערכות כוחות" ובין "נסיגת כוחות". אבל אמרתי

"חוזרים לגבולות מוסכמים". אי אפשר לדבר על סתם נסיגה, אלא לגבולות

מוסכמים, שיוסכמו ויוכרו בחוזה שלום. אני חושב שזוהי הצעה טובה.

ואם יהיה אתנו איזה שהוא ויכוח, יהיה ויכוח. איש בעולם לא יוכל

לוטר שלא קבלנו את היוזמה האמריקאית. בתוכן קבלנו אותה. יש דברים

שאיננו יכולים לקבל אותם.

השר ז. שרג: עם מי אתה מתווכח ?

השר מ. דיין: עם אלה שיצאו.

השר מ. קול: ביחס לפרוצדורה, אין צורך להתווכח בממשלה.

זהו ענין של ראש הממשלה. אנחנו צריכים

לאשר את ההצעה ולתת לך עוד לנוח לפני כל מה שיקרה היום.

רמ"ם הנב"ג. פאיר: אילו אפשר היה לנוח לפי החלטת !

השר י. גלילי: אני מציע שבסעיף ב' יוזכר דבר מהחלטת

הממשלה ביום ששי "בהסתמך על ההבהרות

שניתנו על ידי ממשלת ארצות הברית וכו'". היתה גם הסכמה כוללת

בדבר הפסקת אש. צריך לכלול את הסכמתנו על הפסקת האש. אני מציע

לעבר את זאת בתור סעיף ב'. בסעיף ב' ייאמר איפוא: "בהסתמך על

השר י. גלילי:

הבהרות שקבלנו מאת ממשלת ארצות הברית בנידון, מוכנה ישראל להיענות להצעת ארצות-הברית בדבר הפסקת אש (שלשה חדשים, לפחות) בחזית המצרית. ובטעיף ב' ייאמר: "הדיונים בחסות השגריר יארינג ייערכו במסגרת החלטת מועצת הבטחון 242 וכו'".

הניסוק של הצעתי זו הוא, שהגדרת ההיענות

להפסקת אש זמנית מחזקת את ההתרשמות של היענותנו להצעה האמריקאית. כן אני מזכיר לכם שאנחנו עתידים לעמוד בפני השאלה, מה יהיה אם המצרים יסרבו לתנאי הפסקת האש, והאמריקאים לא יעשו מכך טלע מחלוקת. לפיכך אני מציע לתת משקל מיוחד לפעיף זה של הפסקת האש על ידי כך שנקדים אותו, וזה מבלי לשנות כל דבר בטעיפים האחרים.

השר ז. ורהפטינג:

אני מחשיב מאד את הביטוי

occupied

territories ולא

the occupied territories

לכן אני מדייק ואומר בעברית "משתחים כבושים" ולא "משתחים שנכבשו".
בביטוי האחרון כאילו אנחנו משתמשים בה"א הידיעה.

השר י.ש. שפירא:

הערה נכונה.

השר י. גלילי:

הערה נכונה מאד.

השר ח. גבתי:

כתוב "משתחים" ולא "משתחים".

השר מ. דיין:

האם אין משהו מכפילות בענין הפסקת האש

בין מה שהציע השר גלילי בטעיף ב' ובין מה

שנאמר בטעיף ה'?

השר י. גלילי:

אפשר גם את זה להעביר קודם כמו שהחלטנו

ביום ששי.

השר מ. דיין:

אבל מכל מקום מוטבם שבתשובה החיובית

השר מ. דיין:

יש גם תשובה חיונית להפסקת אש זמנית על יסוד הבטחות שנתקבלו מממשלת ארצות הברית. איך לשכנע את הדבר, זהו ענין טכני.

הייתי רוצה לשמוע את נוסח ההחלטה כפי שקבלנו

אותה סופית, ולא שיוסיפו פשהו מבחינה עקרונית ופחד יהיה לפנינו מיסטר אחר.

השר י. גלילי:

אני מציע שייאמר כי בהמשך להחלטת הממשלה מיום

ששי הסמיכה הממשלה ועדת שרים להמליץ על נוסח

התשובה שממשלת ישראל תשלח לממשלת ארצות הברית, והממשלה פאשרת את הנוסח שהובא לפנייה על ידי ועדת השרים.

השר ז. שרף:

כל הספור על ועדת השרים הוא מיותר. יש

לומר "בהמשך להחלטה שהחליטה הממשלה וכו'".

השר מ. דיין:

חשבתי שאין לי מה לומר, והנה זאת שרף מצא.

השר נ. שמ-טוב:

אני מניח עכשיו שהיות וגח"ל עזב את הממשלה,

והכנסת תחליט מה שתחליט, ייצא וודאי גח"ל

לפעולות הסברה בכל הארץ. צריך לחשוב על פעולות הסברה.

השר י. גלילי:

הם וודאי יעשו זאת "בכל תכבוד ותהדר".

רה"ט הגב' נ. מאיר:

אמר לי ינאל אלון לפני ימים אחדים שהוא כבר

עושה סידורים להטברה.

אמנם אני מחשיבה הוצאות פוטביות גדולות, כמו

כן ברדיו ובטלוויזיה. כל זה טוב. אבל אני מצאתי שבמישה עם 10 או 20

איש, שבה יש אפשרות של שיחה והבהרה - זה לא במקום אספות, רדיו וטלוויזיה

היא חשובה יותר, אם כי היא קשורה עם מאמץ גדול יותר. בפגישות כאלה

יש לך תקווה, שמישהו שהיו לו ספקות או שהוא התנגד, אולי הבהרת לו

רה"מ הנב' ג. מאיר:

איזה דבר. אני מציעה שנוסף לכל אמצעי התקשורת (השר פ. קול: הקולות והברקים) תסודרנה גם פגישות כאלה, שהן תהיינה אחד מאמצעי-התקשורת החשובים.

עכשיו אני מבקשת עוד דבר אחד. הלוואי

ואנ' גח"ל יעמדו ב"איריסקיט" שלהם, היינו באמת יתווכחו כפי שאסרו כאן, הלוואי! אמנם יוסף טפיר נתן לנו כבר היום דגם אחר. (השר י. בורג: אור ירוק.) אבל אני מקווה שאנו כולנו לא נהיה הסתחילים בנוסח זה. נתווכח לבוסו של ענין, נטביר. אנחנו עומדים על קרקע איתנה. איננו צריכים לקלקל את זה על ידי נוסח של ויכוח. כבר ראיתי בעתון איזה דברים שאינם טובים ואין אנו צריכים להם.

בין הנימוקים להסכרת העמדה שלנו ישנם

השר פ. רייז:

נימוקים שאי אפשר להשתמש בהם בפומבי, אלה

הם הנימוקים הבטחוניים. לכן ברור לי שקודם כל צריך לעשות שני דברים: (א) שיחה בהשתתפות ראש הממשלה עם המטה הכללי, כמובן בנוכחותי. עשינו זאת כבר פעמים אחדות בעבר. אני יושבת אתם לפני ימים אחדים. זה היה לפני קבלת ההחלטה של הממשלה. אתמול יושבתי אתם. שם אפשר לדבר על הכל ולהגיד הכל, וראש הממשלה תאמר להם את הדברים, ובהשתתפותי.

(ב) שלא בהקשר להחלטה, אבל בזיקה להחלטה.

אקיים בהקדם יחד עם הרמטכ"ל פגישה עם עורכי העתונים off the record

דבר שעשינו לפני שבועיים ושצריך לעשות אותו שוב עם קידום מערך הסילים. שם לא נדבר על החלטת הממשלה, אבל יובן שם לגמרי איפה אנחנו ומה מצבנו בהקשר לארצות הברית. שם הם הפורומים ששם אפשר לדבר off the record. עשינו זאת בעבר, נעשה זאת גם להבא. בהסכרת עמדתנו

בכלל ישנו עמוד התווך שאולי בכלל אי אפשר לדבר עליו או רק בהגדרות כלליות, אני ווראי איני יכול לדבר על כך באופן ספורש בפומבי. אבל אפשר לעשות זאת בשני הפורומים שהזכרתי: הפורום של המטה הכללי והפורום של עורכי העתונים שלא לפירסום.

רה"ם הגב' ג. פאיר:

האמת הפלאה בעיני היא, שאין אנוחנו יוצאים

לריקודים. אנוחנו יוצאים למאבק מסובך

ומקופל. מילא עם הערבים, עם או-טאנט ועם מועצת הבטחון - איך שהוא.

אבל אם העניין לא יתמוצץ מיד, נכון לנו עוד מאבק חמור עם ממשלת ארצות

הברית על דברים שאיש מאתנו איננו מוכן לוותר. אנוחנו נאמר, כל מה

שרוג'רס אמר באוקספורד, בדצמבר, ביוני - יוק! אבל הוא לא אמר זאת.

השר י.ש. שפירא:

אולי יגיד זאת מחר!

רה"ם הגב' ג. פאיר:

היות ובאמת דחינו כולנו את העקרונות של

רוב'רס, ומי בטוח בזה שמחר לא תבוא

תכנית רוב'רס ד', שתהיה גרועה עוד יותר מכל מה שהיה קודם, תחת

השפעה זו של

stop shooting and begin talking

וכאשר רוב'רס talks מי יורע מה שייצא מפיו! יש לנו קצת עוגן

ביחסים עם הנשיא, אבל עם כל חבתי אליו איני מוכנה לגלוש עליו את גורל

ישראל, שהוא יציל. גם בהסברתנו, למען השם לא ליצור רושם בעם הרבשה

של שמחה גדולה, שהנה התפטרנו מנח"ל ועכשיו אנוחנו נוסעים על כביש

מהחדישים בעולם, של 4 ושל 6 מסלולים, עלינו רק לבחור באיזה מסלול

(השר י. גלילי: במסלול הנסיגה שהסכמנו לה!) ושכן נגיע לשלום.

זאת תהיה אשלייה. האמריקאים צריכים לדעת שאנוחנו הולכים לזה בקושי,

בספקות ובהתלבטויות. זה לא יזיק לשלום.

היות וישנם כאלה בארץ שהיו מוכנים ועדיין הם

מוכנים לוותר על הכל, הם יגידו מה שיגידו. אני מקווה ומתפללת שאורי

אבנרי לא יצטרף אלינו היום.

מזכיר הממשלה מ. ארנון: גם רק"ח.רה"ם הגב' ג. פאיר:

אוי ואבוי לי!

השר י.ש. שפירא:

הם אמרו שיצביעו נגד הצעת תמיר על אי-אמון.

השר י. אלמוני:

אחרי באופן כבר לא יצביעו בעד.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אני מקווה שהם לא יצטרפו. אבל אם
יצטרפו - יצטרפו. אבל הקולות שלהם

אינם מכריעים.

השר ז. שרף:

בדרך כלל אינך זקוקה לעצה שלי על ההופעה שלך
בכנסת. אבל אני חושב שההופעה בכנסת צריכה

להיות מובלשת מאוד כלפי פנים.

השר מ. קול:

אני מניח שבגין ידבר כמו שדיבר פה היום.

השר ז. שרף:

לא. הוא ידבר כמו שדיבר ביום ששי.

השר מ. קול:

אם בכנסת הם ינסו ליצור היסטריה, שהנה
הולכים למכור את כל הישגי מלחמת ששת
הימים, הרי כשביל זה קיים נאום-תשובה של ראש הממשלה.

השר מ. דיין:

בשעה שתועלה הצעת תמיר, חברי גח"ל לא יהיו
בכנסת.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

עשה לי טובה, שב ליד שולחן הממשלה בכנסת.
אתה מוכרח גם להצביע.

השר מ. דיין:

אני מציע שאתה בשעה ארבע בשעה שאת תספרי
את הנדעת הממשלה. כאשר יצביעו על הצעת תמיר,
גם חברי גח"ל לא יהיו בכנסת.

השר ז. שרף: אתה מוכרח להשאר ולהצביע.השר מ. דיין:

לכן שאלתי.

השר מ. קול:

נאום-התשובה צריך להיות יותר פה אל העם
בישאל נגד ההיסטריה שיוצרים.

ר"מ הנב"ג. מאיר:

אני מבטיחה לכם, שיותר שכל, מאשר

המעט שיש לי, כבר לא יתווסף לי.

פ א ל י ט י מ , בהמשך להחלטת הממשלה מס' 812 מיום כ"ז בתמוז
תש"ל (31.7.70):

א. לאחר את הניסוח המצורף של תשובת ישראל לממשלה ארצות-הברית.

הניסוח ייכלל בהודעתה המדינית של ראש הממשלה בכנסת היום,
ב' באב תש"ל (4.8.70).

ב. נוסף להודעה הנ"ל יובהר לממשלת ארצות-הברית כי הסכמתנו הנ"ל
ניתנה על יסוד ההבהרות וההבטחות שקיבלנו מממשלת ארצות-הברית,
וכן יודגש כי אנו רבקים בעמדותינו העקרוניות ואיננו מקבלים
את פרשנותו של סוכיר המדינה ו. רוג'רס לגבולות החדשים, וכי
עמדתנו כפי שהוגדרה בסעיף ב' 3 של החלטת הממשלה מס' 812 מיום
כ"ז בתמוז תש"ל (31.7.70), עומדת בעינה.

תשובת ישראל לממשלת ארצות-הברית

לאחר עיון בשדר הנשיא ביכסון מיום 24.7.70, ועל יסוד תוכנו, ופתוך
דבקות בקווי היסוד של מדיניות הממשלה וההודעותיה הפוסטכות, מחליטה
הממשלה להיענות ליוזמת השלום האחרונה של ממשלת ארצות-הברית ולהודיע
לה שהיא מוסמכת למסור לשגריר יארינג כי:

א. ישראל נכונה למנות בבוא השעה נציג לדיונים עם מצרים או עם ירדן
שיתנהלו בחסותו של השגריר יארינג בהתאם לנהלים, מקומות ומועדים
שהשגריר יארינג ימליץ עליהם בהביאו בחשבון את עמדותיהם של הצדדים
בדבר נהלים אלה ואת הנהלים שלפיהם יערכו בעבר שיחות כאלו בין
הצדדים.

ב. עמדתה של ישראל בזכות הפסקת אש בכל החזיתות, לרבות החזית המצרית,
על בסיס של הדדיות, בהתאם להחלטת מועצת הבטחון, עומדת בתוקפה.
בהסתמך על ההבהרות שניתנו על-ידי ממשלת ארצות-הברית בנידון, מוכנה
ישראל להיענות להצעת ארצות-הברית בדבר הפסקת אש (לשלושה חודשים,
לפחות) בחזית המצרית.

ג. הדיונים בחסות השגריר יארינג ייערכו במסגרת החלטת מועצת הבטחון 242
ויתבססו על הבעת נכונותם של הצדדים לבצע את החלטת מועצת הבטחון 242
בכל חלקיה על-מנת להגיע לחוזה שלום סחייב ומוסכם בין הצדדים שיבטיח

1. כי מצרים, ירדן וישראל יבטיחו את סיומם של כל התביעות או מבגי
הלוחמה ויכבדו את, ויכירו בריבונות, השלמות הטריטוריאלית
והעצמאות המדינית של ישראל ושל מצרים או ישראל וירדן ואת זכותם
לחיות בשלום בגבולות בטוחים ומוכרים, הופשיים מאיומים או מעשים
של אלימות. כל אחד מהצדדים יהיה בשטחו אחראי למביעת פעולות

מלחמה או מעשי איבה, אם של כוח צבאי או צבאי לפחצה לרבות
כוחות בלתי סדירים נגד כוחותיו הצבאיים, או נגד אזרחים
הנמצאים בשטחו של הצד השני.

2. נסיגת כוחות מזוינים של ישראל משטחים מוחזקים מאז הקונסליקט
של 1967 אל גבולות בטוחים, מוכרים ומוסכמים אשר ייקבעו בהסכמי
השלום.

ד. השתתפותה של ישראל בדיונים אלה הינה ללא תנאים מקדמים. אין
ישראל תובעת שהצדדים האחרים יקבלו מראש את עמדותיה וכן אין
ישראל מקבלת מראש את תנאיהם של הצדדים האחרים אשר נסמכו בהודעותיהם.
בין סוכניות ובין ששנים פומביות, אולם כל צד יהיה חופשי להעלות
את הצעותיו בנושאי הדיונים.